

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 6 frt — kr.
félévre . . . 3 „ — „
negyedévre . . . 1 „ 50 „
Egy szám ára: 12 kr. o. é.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6 sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 7 kr.,
többször közölve 5 kr.
Bélyegdíj: külön 30 kr.

Tartalom: Észrevételek a „zsinati előmunkálatok“-ra. (Holles Danó.) — Középiszkolai előkészítő osztály. II. (Markusovszky Sámuel.) — Belföld.
— Vegyesek. — Pályázatok.

Észrevételek

a „zsinati előmunkálatok“-ra.

Egyházkerület.

55. Több egyházmegyének, egyházi kormányzat, közigazgatás és rendtartás végett, felsőbb hatósággá egyesülése alkotja az egyházkerületet.

56. Az egyházkerület képviseleti és kormányzó hatósága, annak közgyűlése.

57. A kerületi közgyűlés az egyházkerület tisztviselőiből s az egyházmegyei képviselőkből áll.

58. Mint egyházkerületi tisztviselők a kerületi közgyűlésnek tagjai: az egyházkerület elnökei, u. m. a püspök és kerületi felügyelő, továbbá az egyházkerületi törvényszék tagjai, kerületi jegyzők, ügyész, számvevő, ellenőr, pénztárnok és levéltárnok.

59. Mint egyházmegyei képviselők a kerületi közgyűlésnek tagjai: hivataluknál fogva az egyházmegyék elnökei, illetve azok helyettesei, a kerület kötelékébe tartozó fő- és középiszkolák s tanítóképzők felügyelői és igazgatói; választás alapján az egyházmegyék követei.

60. Az egyházmegyei követek száma az egyházmegyei egyházközségek számarányához képest következőleg határozatik meg:

- 10 egyházközségnél kisebb egyházmegye 2,
- 10—20 egyházközséget számláló egyházmegye 4,
- 20—30 egyházközséget számláló egyházmegye 6,
- 30 egyházközségnél többől álló egyházmegye 8 követet választ és pedig felét a lelkészek, felét azok sorából kik nem lelkészek s megbízó levelekkel látja el őket.

Minden egyházmegyének szabadságára hagyatik egyébiránt ezen meghatározott számú követeken kívül a lelkészek, felügyelők és tanférniak sorából, egyszerű jegyzőkönyvi kivonat mellett többeket is

küldeni, ezeknek száma azonban az egyházmegyék megállapított szavazatmenyiségére semmi befolyással nincs.

61. A kerületi közgyűlés elnökségét a püspök és a kerületi felügyelő képezik. Állásaik türesedésben léte, vagy akadályoztatásuk esetén, amazzt a hivatali kor szerint legidősebb esperes, emezt a legidősebb esperességi felügyelő helyettesíti.

62. A kerületi közgyűlés hatásköre:

a) örökös az ev. tan tisztasága fölött s azon van, hogy az a szószéken s iskolában hiven s egyházunk hitelvei szerint hirdettessék;

b) gondoskodik a valláserkölesi élet, ápolásáról és a netalán mutatkozó visszaélések megszüntetéséről;

c) örökös az ev. egyház önkormányzata s egyéb törvényes jogai felett és azokat bármely oldalról jövő megtámadtatások ellen megvédeni igyekezik;

d) gondoskodik, hogy az általa alkotott szabályrendeletek és hozott határozatok, mind egyesek, mind testületek által tiszteletben tartassanak s foganatosíttassanak;

e) tudomást szerez magának az elnöki, illetve püspöki jelentés alapján a kerület összes viszonyairól s az ebből kifolyó teendőket elrendeli;

f) tudomásul veszi a kerületi bizottságok és a kerületi egyes tisztviselőknek jelentéseit s azokhoz képest intézkedik;

g) az utolsó közgyűlés óta beérkezett kormányrendeleteket vagy egyszerűen tudomásul veszi, vagy érdemileg tárgyalja s elintézi;

h) nyilatkozik az egyetemes gyűlés részéről hozzá, foganatosítás végett áttett kérdések érdemében s vagy egyszerűen tudomásul veszi, vagy felír ellenök az egyetemes gyűléshez;

i) megvitatja az egyetemes gyűlésen előforduló tárgyakat;

k) tárgyalja az egyházmegyék részéről felterjesztett indítványokat;

l) a püspöki, felügyelői és jegyzői állások megüresedése esetén, azok betöltése iránt intézkedik;

m) megválasztja a kerületi elnökség és a jegyzői kar kivételével, a kerület tisztviselőit, valamint a kerületi tanintézetek felügyelőit és igazgatóit;

n) megválasztja a kerületi törvényszéket s összeállítja a kerületnek egyéb, vagy állandó, mint esetenkénti bizottságait s azok jelentése nyomán határoz.

o) megválasztja az egyetemes gyűlésre menendő követeit s megbízó levelekkel látja el őket.

p) kezeli a kerület vagyonát; gondoskodik a kerület szükségleteinek fedezéséről s megállapítja az előirányzatot; örködik továbbá a kerület tulajdonát képező vagy kezelésére bízott alapok s kegyes alapítványok, jelesen a fölött, hogy ez utóbbiak csorbítatlanul fentartassanak s rendeltetésüktől el ne vonassanak;

q) az egyházkerület s a közegyház java által követelt költségeket határozatilag megállapítja, azokat az egyes egyházmegyékre igazságos arányban kivetíti s tőlök beszedei. Minden ily kivetés felülvizsgálás és megerősítés végett az egyetemes gyűlés elé hivatalból terjesztendő fel.

r) megvizsgálja a kerület számadásait s megadja vagy megtagadja a felmentvényt;

s) meghatározza tisztviselőinek fizetését vagy tiszteletdíjait s az egyetemes gyűlésre felküldött képviselők napdíjait;

t) határoz a segélypénzek hova fordítása iránt;

u) tudomást vesz a gyámintézet, a papi, tanári és tanítói nyugdíjintézet állásáról s maga részéről is a szegény egyházak, lelkészek, tanítók s azok özvegyei s árvái gyámolítására minden tőle kitelhető megtenni iparkodik;

v) éber figyelemmel kíséri az összes iskolai ügyet, gondoskodván, hogy a középiskolákban, melyek tudta nélkül fel nem állíthatók s államszolgálat el nem fogadhatnak, mindenképpen az egyetemes gyűlés, a népiskolákban pedig a kerület által megállapított tanrend szerint történjenek s hogy ez utóbbiakban csak az általa jóváhagyott tankönyvek használtassanak;

x) különös gondot fordít a diasporára s az ott működő vándorlelkészeket s hitoktatókat anyagilag is támogatja;

y) határoz az egyházmegyékből hozzá felebezett ügyekben, továbbá a hozzá beadott kérvények és panaszok felett;

z) határoz az egyházközségi hivatalnokok díjlevelei s híványai ügyében;

aa) határoz az anyásítási, valamint azon ügyekben is, midőn anyagyülekezetek leányegyházakká visszaalakulnak;

bb) határoz új egyházmegyék alakítása, egyházmegyék megszüntetése, illetve ezeknek más, a

kerülethez tartozó egyházmegyékhez való csatlakozása tárgyában;

cc) általában határoz s intézkedik az egyházkerületet érdeklő minden ügyben, mely más egyházi hatóság hatáskörébe nem tartozik.

63. A kerületi közgyűlésnek a fentebbi 62. §. k, u, z, aa, bb, pontok alapján hozott határozatai ellen nincs felebbezésnek helye.

A kerületi közgyűlés más határozatai ellen a netáni felebbezés, a határozat hozatala napjától, vagy ha kézbesítetik, a kézbesítés napjától számítva 15 nap alatt adandó be a kerületi közgyűlés elnökségénél, mely azt az egyetemes felügyelőhöz késelelem nélkül felterjeszteni köteles.

64. Kerületi közgyűlés évenként egyszer, s ha az elnökség, illetve az esperességek többsége annak szükségét látná és kívánná többször is tartatik.

65. A kerületi közgyűlést a két elnök egyetértőleg hívja össze; az egyiknek akadályoztatása, vagy az egyik állásnak üresedése esetén, azt a másik elnök maga is teheti. Ha pedig a gátló körülmények valamelyike mindkét elnök részéről fenforogna, akkor a közgyűlés egybehívása iránt a hivatali kor szerint legidősebb esperes és esp. felügyelő intézkedik.

66. A közgyűlés vezetésére s elnöki jogokra nézve a 24. §. intézkedései alkalmazandók.

67. Határozatképes a közgyűlés, ha az egyházmegyék általános vagy lélekszám szerinti többsége képviselve van. Ha azonban az egyházmegyék többsége másodizbeni meghívásra sem jelennek meg, a megjelentek határoznak.

68. A tárgyalást vezető elnök a határozatot a szavazásra is jogosított felszólalók többsége értelmében mondja ki; legalább 10 tag kívánságára azonban szavazásnak van helye.

69. A szavazás rendszerint fejenként történik. Szavazattal az egyházkerületi közgyűlés hivatalos tagjain kívül a 60. §. a) b) c) és d) pontja alapján megválasztott s megbízó levelekkel ellátott küldöttei bírnak.

70. Ügyvezető elnök csak szavazat egyenlősége esetében szavaz s azon esetben szavazata döntő. Másik elnök saját egyházmegyéje képviselőjében szavazhat.

71. Az egyházmegyéknek ugy hivatalos szerinti, mint szabályszerűen választott képviselői utasítás nélküli, független szavazattal bírnak. Ha a szavazásban valamely egyházmegye akár saját mulasztása, akár megválasztott képviselőinek távolléte, akár pedig ezeknek vonakodása miatt vagy egyáltalán nem, vagy nem az őt megillető szavazatmennyiséggel venne részt, ez a szavazás eredményét meg nem változtatja.

72. A közgyűlés tanácskozásairól vezetett jegyzőkönyv, annak rendje szerint hitelesítve, nemcsak

a kebelbeli egyházmegyék, illetve egyházközségeknek, hanem az egyetemes gyűlés elnökségének s levéltárának is megküldendő.

Egyházegyetem.

73. Az egyházegyetemnek, mint a magyarhoni ev. egyház legfőbb önkormányzati testületének képviseleti és kormányzó hatósága, az egyetemes közgyűlés.

74. Az egyetemes közgyűlés az egyházegyetem tisztviselőiből s az egyházkerületek képviselőiből áll.

75. Mint az egyházegyetem tisztviselői, az egyetemes közgyűlésnek tagjai: az egyetemes egyházi s iskolai felügyelő, az egyetemes tanügyi bizottság elnöke s alelnöke, az egyetemes törvényszék tagjai, az egyetemes főjegyző, az egyetemes jegyzők, ügyész, levéltárnok, ellenőr és pénztárnok.

76. Mint egyházkerületi képviselők az egyetemes gyűlésnek tagjai; hivataluknál fogva: az egyházkerületek elnökei, és a főiskolák (egyetemek) felügyelői s igazgatói; választás alapján az egyházkerületek követői.

77. Minden egyházkerület 30. anyaegyházközség után két követet választ és pedig felében a lelkészek sorából, fele részben azok sorából kik nem lelkészek.

Ezen alapon megállapítatik; hogy a dunán-inneni egyházkerületnek 6, a dunántúlinak 10, a bányainak 14, a tiszainak 8 követet van joga választani.

Szabadságukban áll az egyházkerületeknek ezen meghatározott számú képviselőkön kívül, az egyházkerületi közgyűlésnek szavazati joggal bíró tagjai közül egyszerű jegyzőkönyvi kivonat mellett többeket is kiküldeni, — ezeknek száma azonban az egyházkerületek megállapított szavazatmennységére semmi befolyással nincs.

78. Az egyetemes gyűlés elnökei: az egyetemes felügyelő s a hivatalban legidősebb püspök, kik a megállapított ügybeosztás szerint vezetik s mondják ki a határozatokat; a gyűlés vezetésére s az elnöki jogokra nézve a 24. §. intézkedései lévén alkalmazandók.

79. Az egyetemes gyűlést az egyetemes egyházi s iskolai felügyelő és a hivatal szerint legidősebb püspök egyetértőleg hívják össze, bármelyik hivatal üresedésben lévén, az egyetemes gyűlést a másik elnöktárs magában is összehívhatja.

Ha az egyetemes felügyelő a gyűlésen való megjelenésben akadályozva van, őt az egyházkerületi felügyelők közül a hivatal szerinti legidősebb jelenlévő felügyelő, — a távollevő püspök-elnököt pedig egyik jelenlévő s hivatali korban utánna következő püspök helyettesíti.

80. Érvényes határozat hozatalra szükséges, hogy az egyházkerületi követek közül legalább 20 (egygyel több mint a fele) s a köz-

gyűlés többi, szavazatra jogosult tagjai közül legalább 8 legyen jelen.

81. A szavazás rendszerint fejenként történik. Szavazattal az egyetemes egyházi közgyűlés hivatalos tagjain kívül az egyházkerületeknek a 77. §. 2-ik bekezdése alapján megválasztott, s megbízó levelekkel ellátott küldöttei bírnak, kik is az egyetemes gyűlés hatáskörébe tartozó minden ügyben utasítás nélkül, függetlenül szavaznak.

82. Az egyetemes gyűlés, mint a magyarhoni ev. egyház legfelsőbb kormányzati hatóságának hatásköre:

a) képviseli az összes egyházat, mind az egyes egyházkerületekkel, mind az állammal, mind más felekezetekkel szemben;

b) Örökösíti a zsinati határozatok, illetve törvények pontos végrehajtása felett;

c) Örökösíti az egyház jogai felett s azokat bárhonnan származó megtámadások ellen védelmezi;

d) szabályokat alkot, melyek az egyes egyházkerületek önkormányzati jogának épségben tartása mellett az összes egyháznak egyöntetű, a lényegben öszhangzó működését czélozzák.

e) megállapítja az egész egyházra kötelező erővel bíró perrendtartást, bírósági szervezetet s fegyelmi szabályzatot;

f) megállapítja a leendő lelkészek és theologiai tanárok egyetemes érvénnyel bíró minősítését, valamint azoknak megvizsgálatási, illetve felavatási rendjét;

g) az egyetemes felügyelői szék üresedése esetén, amennyiben az iránt intézkedés még nem történt volna, annak betöltése iránt intézkedik;

h) megválasztja az egyetemes felügyelő és főjegyző kivételével az egyetemes gyűlés tisztviselőit;

i) megválasztja az egyetemes törvényszéket valamint a szükségesnek talált állandó s egyéb bizottságokat;

k) tudomásul veszi az egyetemes gyűlés elnökségének, valamint a bizottságok s egyes tisztviselőinek jelentését s azok nyomán intézkedik.

l) figyelemmel kíséri az egyetemes gyámintézet s más egyetemes jellegű egyházi intézetek s társulatok tevékenységét;

m) megállapítja az országos törvények határai között a közép és főiskolák szervezetét és tanrendjét s annak pontos kereszttilvitelét ellenőrzi;

n) gondoskodik a szükséges, egyházunk igényeinek megfelelő közép- és főiskolai tankönyvekről;

o) tudomást szerez magának a felállítani szándékolt közép- és főiskola minden viszonyairól s az eredményhez képest határoz;

p) határoz azon szerződések fölött, melyeket valamely, az államsegélyt igénybe venni kívánó közép- vagy főiskola a kormánnyal kötni készül;

q) kezeli az egyetemes egyház vagyonát, örökösíti azon alapok és alapítványok fölött, melyek az egye-

temes egyház kezelésére vagy gondjaira bizattak és gondoskodik, hogy az alapítványok csonkítatlanul fentartassanak s rendeltetésükre fordíttassanak.

r) a magyarhoni ág. h. ev. egyetemes egyház vallási és közoktatási érdekei által követelt költségeket határozatilag megállapítja s azokat az egyes egyházkerületekre igazságos arányban kiveti és tőlök beszédteti. Ilyen, netalán sérelmesnek vélt kivetés ellen a kerületi és esperesi gyűlések az egyetemes gyűlés elé intézendő kérvényezéssel élhetnek.

s) gondoskodik egy „magyarhoni ág. h. ev. egyetemes lelkészi nyugdíjintézet“ létrehozataláról és fenmaradásáról; Megállapítja egy lelkészeket tartó egyházak, mint a nyugdíjképes lelkészek évenkénti hozzájárulásának kulcsát, valamint a betöltött szolgálati idő után járó nyugdíjilletményt. Felügyel végre, hogy a nyugdíjintézet alapszabályai minden részről sértetlenül fentartassanak s változtatások csakis magokban az alapszabályokban megengedett módok mellett történhessenek.

t) megállapítja, hogy mely tisztviselőit részesíti fizetés vagy tiszteletdíjban és meghatározza ezen fizetéseket, illetve díjakat;

u) megvizsgálja az egyetemes pénztárról vezetett számadásokat s megadja vagy megtagadja a felmentvényt;

v) őrködik az egyetemes levéltár s könyvtár fölött s azt lehetőleg gyarapítja;

x) határoz az egyházkerületek között felmerült viszályos ügyekben;

y) határoz az egyházkerületektől hozzá felebezett ügyekben s a hozzá beadott kérvények s panaszok tárgyában;

z) intézkedik a kormány részéről az egyházkerületek valamelyike ellen felhozott panaszos kérdésekben;

aa) határoz valamely egyházmegyének más egyházkerülethez való csatlakozása tárgyában;

bb) előkészíti a zsinatot s összehívása ügyében meg teszi a kellő lépéseket;

cc) általában határoz s intézkedik az egyházegyetemet érdeklő minden ügyben, mely más egyházi hatóság hatáskörébe nem tartozik.

83. Az egyetemes gyűlés minden évben egyszer tartatik; legalább két kerület indokolt kívánására azonban ezenkívül is összehívandó.

84. Az egyetemes gyűlésről vezetett hitelesített jegyzőkönyv egy eredeti példánya, tekintettel őfelsége a király legfőbb felügyeleti jogára, a kormányhoz felterjesztendő; egy eredeti példánya az

egyetemes felügyelőnek adandó át s egy eredeti példány az egyetemes levéltárba helyezendő.

Ezekon kívül megküldendő a jegyzőkönyv az egyházkerületeknek annyi példányban, hogy minden egyházkerületi elnöknek, egyházmegyei s egyházközségi elnöknek s levéltárnak egy-egy példány jusson.

* * *

A ki az „Evang. Egyház és Iskola“ igen tisztelt olvasói közül kegyes volt szerény észrevételeimet arra méltatni, hogy őket az imént közölt, módosított „egyházi alkotmány“-nyal s mindkettőt a zsinati előmunkálatok ily című eredeti szövegével összehasonlítá, észre kellett vennie, hogy bár a módosított pontok lényegesek, nem mindenütt egyeznek meg azon módosításokkal, melyeket közölt észrevételeim fonalában tettem.

Hogy e tekintetben a következetlenség vádja méltán ne érjen, bátor vagyok a szives olvasót két körülményre figyelmeztetni.

Először is fel kellett tételeznem azt, hogy habár én előrebocsátottam, miszerint az alkotmányozó zsinatnak fontos feladatai közé tartozik az egyház szolgálatában álló lelkészek és tanítók évi fizetéseit nemcsak rendezni, hanem különösen a hanyatlás és veszteségek ellen biztosítani; biztosítani egyszersmind nekik vagy elárvult családjaiknak lehetőleg tisztos nyugdíjakat is; habár előre bocsátottam, miszerint egyházkormányzatunk két új szerv, t. i. az egyházmegyei tanács és kerületi tanács felállítása által mozgási könnyedségben nem nyer, de sőt veszít; — s végre habár tőlem telhetőleg igyekeztem kimutatni, hogy az igazi önkormányzati joggyakorlatot jobban biztosítja az egyházfentartó közönség számára a korlátolt lélekszám szerinti képviselést, mint az egyházak egyenkénti szavazata s hogy az igaz szabadság és haladás feltétele az egyháztestületek utasítás nélküli képviseltetésében rejlik, — mégis fel kellett tennem, hogy a zsinat a hivatalosan készült előmunkálatok nyomán fogja végezni tárgyalásait s határozatait. Erre az esetre bírálat alá vettem az adott pontokat úgy amint vannak, hogy ha már a törleendőknél véteket törültnem sikerül, járuljak hozzá legalább azok megjavításához.

A második körülmény pedig az, hogy ki kellett mégis rendszeresen mutatnom, miként nézne ki az az egyházi alkotmány, melyet a zsinat az én szerény felfogásom szerint építené ki.

Az észrevételek egyes tételei s ezen közölt egyházi alkotmány pontjai között mutatkozó eltérések tehát nem tudtomon kívül állottak elő, hanem szükségképeni kifolyásai azon szavaimnak, melyeket az 1890. évi 49. számú „Evang. Egyház és Iskola“ lapban közölt észrevételeim 5-ik bekezdésében mondtam.

Holles Danó.

Középiskolai előkészítő osztály.

II.

Előbbi cikkemben azon okokkal foglalkoztam, melyek a középiskolai oktatás sikeressége érdekében az előkészítő osztály felállítását szükségesnek, — sőt nem magyar ajkú vidéken elodázhatatlannak jelezték. Most elmondom nézeteimet ezen középiskolai előkészítő osztály szervezetéről, tantárgyairól és egyéb viszonyairól.

A középiskolai oktatás érdekében mindenesetre leghelyesebb megoldás módja ezen kérdésnek az volna, hogy a középiskolai tanfolyam látogatására szánt gyermekek már tanköteles koruk kezdetétől fogva, tehát 6 éves koruktól egészen 9 éves koruk bezártáig oly elemi iskolába járnának, mely csupán középiskolára készítene elő. Énnélfogva minden oly helyen, hol középiskola van a fenálló népiskolák mellett oly elemi iskolákat is kellene nyitni, négy éves tanfolyammal, melyekbe csupán oly gyermekek lépnének, kik majd a középiskolába fognak járni. Ezen intézet egészen a középiskola igazgatósága alatt állana, sőt a felső évfolyamban a nyelvészeti tárgyakat középiskolai tanár tanítaná. Ily tanintézet megfelelné a középiskolára előkészítő iskola eszméjének. Ámde oly eszme, mely gyakorlatilag meg nem valósítható, mit sem ér. Már pedig ilyen elemi iskola felállítása napjainkban, mikor sok helyt még kellek szervezett és anyagilag gyámolított népiskoláink nincsenek, az utópia-k közé tartozik. De másfelől, ha közelebről tekintjük a dolgot, ily kiterjedésű előkészítő iskolára szükség nincs. Mert ezekben a tanterv, a tanmódszer az első fokon — talán az első három évfolyamban, a népiskola megfelelő három első évfolyamától alig különbözhetik. Hozzájárul még azon körülmény is, melyet figyelmen kívül hagyni szinte nem lehet, hogy a józan paedagógiai vezetés már a kis növendék-gyermekekben is a leendő embert tekinti és iparkodik őt az életnek nevelni, ez okból helytelen dolog lenne már elemi iskolába járó gyermekek között is a társadalmi osztályok különböző válaszfalait vonni, sőt inkább kívánatosnak mondható, hogy az iskoláztatás legalsóbb fokán bizonyos időig a társadalom különböző osztályainak gyermekei együtt legyenek, hogy az általános műveltség azon elemeit, melyekre mindenkinek egyformán szüksége van, a gazdag épűgy, mint a szegény, együtt sajátítsa el.

A szoros értelemben vett előkészítés a középiskolára tehát csak a negyedik iskolai évvel kezdődhetik. Ugyanazért az előkészítő osztály a népiskola IV-dik osztályával egyenlő fokú egy éves tanfolyamból álló intézet lenne, melybe azon tanulók lépnének, kik a népiskola leg alább három alsó osztályát elvégezték. Tannyelve magyar, de ott, hol a tanulók anyanyelve nem magyar, segítségül szolgálna a tanulók anyanyelve is.

Tanterve és tantárgyai, melyeket itt természetesen csak vázolván közölhetek, a következők lennének: vallástan heti 2 óra. Magyar nyelv heti 10 óra.

Földrajz heti 2 óra. Számolás heti 3 óra. Rajzolás heti két óra. Szépirás heti 1 óra. Tornázás heti 2 óra. Összes heti óraszám: 22.

A vallástanítás célja a gyermektanulóban valóságos érzelmeket ébreszteni, mi azonban nem elvont fogalmak közlése, hanem eleven alakokat a biblia és különösen a Megváltó isteni alakja nyújtja a gyermekeknek. Ugyanazért a vallástanítás tárgyát az ó és új szövetségből válogatott történetek tanítása képezné, mint például: Az első emberpár, Kain és Abel. Mózes, József, Jézus születése, a pásztorok a jászol körül, a keleti bölcsek, Jézus szüleinek Egyiptomba való menekülése, a 12 éves Jézus a templomban stb. Imádságok. A keresztyén nagy ünnepek jelentőségei.

A magyar nyelvbéli oktatásnak hármas célja van, innen a magas óraszám, melyet ezen tantárgy tanítására az előkészítő osztályban szükségesnek tartok. Első célja a tanuló gondolatkörét rendszeresen gyarapítani és arra szoktatni, hogy a tanuló gondolatait élőszóval szabatosan előadni tudhassa. Második célja a nyelv fő törvényeit és szabályait oly mértékben a tanulóval elsajátíttatni, hogy a középiskola első osztályában idegen nyelvek, — főképp a latin nyelv grammatikai oktatása fenakadás nélkül megkezdődhessek. A harmadik cél rendszeresen megszerzett és a nyelv törvényei szerint is megalkotott gondolatoknak írásban való kellő alkalmazni tudása. E hármas cél megvalósítására szolgál az olvasás, a nyelvtan és az írásbeli gyakorlatok. Az iskolai olvasás feladata az olvasás és értés helyes módjára vezetni, vagyis a tanulót szép, értelmes és kellőleg hangsúlyozott olvasásra szoktatni. Nem lényegtelen itt az olvasmány tárgya sem, melynek olyannak kell lenni, hogy a tanuló értelmére és kedélyére hasson. Ezért iskolai olvasatásra csak oly olvasmányt kell használni, melynek vagy erkölcsi vagy történelmi értéke van. Figyelmet érdemel az olvasmány feldolgozási módja: az eléolvasás, az olvasatás, a tárgyi megbeszélés és befejezésül az egésznek a tanulóval való elmondatása és elbeszéltetése. Kiváló figyelemre méltatandók a történelmi olvasmányok, melyek ezen osztályban a rendszeres történelmi oktatást pótolják. Alig szükséges említenem, hogy e történelmi olvasmányok csakis nemzeti történelmünkben vételessenek. Ilyen célszerű történelmi olvasmányokul tartanám a következőket: Attila a hunok királya, Árpád a honalapító, Szt. István, Szt. László, a tatárjárás, Mátyás király, a mohácsi vész stb. Ezekhez járulnának a hazafias tárgyú költemények olvasatása és megtanítása.

A nyelvtani tanítás az olvasmányokra támaszkodik és azokból indul ki. Minden olvasmány tartalmának megbeszélése után, alaki tekintetben vétezik megfigyelés alá. És ez uton taníttatnak meg az egyes nyelvtani formák, melyeket aztán systematizálva egybefoglalhatna egy kis rövid magyar nyelvtan. Ezen kis nyelvtan tárgyalná a legszükségesebb tudnivalókat, a mondatról és egyes részéről, valamint az egyes beszédrészekről és ezek funkciójáról.

Az írásbeli gyakorlatok szintén olvasmányra támaszkodnak. Főcéljuk a helyesírás elsajátítása és azon ügyesség megszerzése, hogy a tanuló gondolait kellőleg leírni tudja.

A földrajz célja megismertetni a tanulót a földrajzi fogalmak elemeivel. Kiindulási pontja a lakhely és vidékének megismerésének útján való megismertetése mely cél könnyen létesíthető helyi kirándulások által és célirányosan előmozdítható. Ezt követné a megye, kerület és végül Magyarország rövid földleírása. A térkép olvasás és térkép-rajzolás elemeinek megtanítására kiváló gond fordítatnék.

A számolás tárgya lenne számjegyek és számösszegek leírása és kimondása; a négy számtani alapművelet kellő begyakorlása, nem csupán elvont számokkal, hanem főleg gyakorlati példákban. Különös súly fektetendő a fejbéli számolásra.

A rajzolás magába foglalhatná a mértani rajzolást, az egyszerű térani alakok rajzolását és a szabadkézi rajzolást.

A szépírás tárgya magyar folyóírás ütényes módszer szerint.

Ez intézet egészen a középiskola igazgatósága és hatósága alá tartoznék, a tanítást középiskolai tanárok vezetnék és pedig főképen azok, a kik a növendékeket a következő évben a középiskola I-ső osztályában is tanítani fogják, különösen kívánatos ez a nyelvészeti tárgyakra nézve. Miután azonban a középiskolai törvény idevágó rendelkezései szerint minden tanuló, ki négy elemi osztályt végez, középiskolába léphet: ennél fogva az előkészítő osztály fenállása esetén is sok tanuló fog a középiskola I-ső osztályába lépni, ki megelőzőleg előkészítő osztályba sem járt. Épen azért a középiskola I-ső osztályában az oktatás sikeressége érdekében annyira kívánatos egyformaság az előképzettségben — egyelőre legalább — még sem lesz meg, mely körülmény az előkészítő osztály intézményét könnyen illusoriussá tehetné. Azonban én azt hiszem, hogy az ellentétek annyira szembeötlők még sem lesznek, mert a középiskola I-ső osztályába lépő tanulók többsége mégis csak az előkészítő osztályból fog kerülni. E többség kellő előképzettséggel és a magyar nyelv kellő ismeretével oly absorbeáló képzettséggel bírhat, hogy a kisebbség hiányos előképzettségéből és a magyar nyelv nem tudásából származó nehézségek könnyen kiegyenlítődnek. Ha pedig a kisebbségben néhány oly tanuló akad, ki az osztálylyal egyáltalában haladni nem képes, az ilyenre mindenestre jobb, ha mindjárt az iskolai év elején vissza, illetőleg áthelyeztetik az előkészítő osztályba, mintsem az a baj érje, hogy a következő iskolai évben az I-ső osztályt ismételni kénytelen legyen. Ugyanazért nem kis felelősség terheli az első osztályban tanító tanárokat, hogy mindjárt az iskolai év első ellenőrző konferenciáján igazságos szigorral eljárjanak és a mely tanulóra nézve az előkészítő osztályt szükségesnek tartják, hassanak oda, hogy az ilyen tanulók szülei beleegyezésével oda jussanak. Az oktatás érdekében helyesebb volna, ha a szülei beleegyezésre szükség nem volna!

Mint minden új intézmény, úgy az előkészítő osztály is, — eleintén a kezdet nehézségeivel lesz kénytelen küzdeni és hogy erős gyökeret verjen és fenállását biztosítsa, ahhoz mindenképp előtti idő, gondozás és kellő felkarolás szükséges. De ha kezdetben ezen intézmény ingadoznék is és a kellő részvét hiánya miatt fenállása kérdésessé válnék is: az irányadó tényezők vissza nem riadó közreműködése és ápolása mellett csakhamar megizmosodnék és középiskolai oktatásunk sikeressé tételében egy kiváló jelentőségű faktorrá válnék!

Markusovszky Sámuel.

BELFÖLD.

Szent István napja. Nem tudom micsoda szellem szállotta meg a magyar képviselőházat, hogy, midőn nemzeti ünnepet akar megállapítani, az abban való részvétből a népesség egy jó részét már előre kizárja, az által, hogy oly napot választ a melyet a róm. kath. egyházon kívül levők igaz buzgósággal, keserűség nélkül, jó lélekkel meg nem ünnepelhetnek. A „Budapesti Hírlap“-féle ujságok ultramontán cikkeinek következménye-e ez? Vagy a duzzogó clerust akarják-e ezzel kiengesztelni? hogy mint egy kelepczét vetnek a hazai protestánsoknak: vagy zugolódunk ellene s akkor azt mondják: lám ti sem vagytok jobbak a clerusnál mely egyházi tekintetből rugdalózik az ország törvénye ellen!

Igen jól tudhatják azok a jó urak azt, hogy nekünk ez a nap nem kell, bár nemzeti ünnep igen is kell. Egykor megtartottuk István király napját, de ama famosus ministeri rendelet óta — nem tartjuk. Kerestünk más napot melyen hazafiás érzületeinkkel áldozunk az Ur oltáránál. Önkényt kínálkozott márcz. 15-ike. Most meg vissza menjünk — és ne is István király ünnepét, ne is a magyar korona ünnepét, — hanem Szent István napját ünnepeljük? Talán még imádkozunk is hozzá? Én ugyan láttam már a németországi ősi protestáns templomokban szentek képeit és ereklyéit, mint a protestáns türelmesség jeleit, de mégis kíváncsi vagyok rá, hogy mi módon lehessen egy prot. templomban valamely pápista szentet ünnepelni? Nem hiszem, hogy ennek jó módját találhassuk.

Mi Szent István napját nem ünnepelhetjük.

Mert: de strigis quae non sunt stb. Nekünk szentjeink nincsenek — a mi pedig nincs, annak ünnepe sem lehet.

Mert Szent Istvánt a római pápa csinálta s ünnepét az rendelte el: mi pedig épen az ellen küzdünk és tiltakozunk századok óta, hogy nekünk ő szentsége parancsoljon. (Nem szabad feledni, hogy az országgyűlésen a higgadtabbak „István király“ napját ajánlották, de a többség makacsul a „Szent Istvánt“ erőszakolta ki, — a mi nagy különbség!)

Mert tartanunk kell a jövőtől. Principiis obsta! Az első lépéstől kell óvakodnunk; mert a mint ránk tukmálhat a többség egy szentet, úgy ránk erőszakolhat idővel többet is. Nem tarthatunk-e — méltán — attól, hogy hazánknak még ultramontán szellemű kormánya is lehet; a melynek eszébe juthat, hogy Magyarországot Szent

István Máriának ajánlotta fel, — hogy Magyarország: regnum Marianum, — hogy Mária Magyarország patronája, tehát — meg kell tartani nemzeti ünnepekként, még inkább mint Szent Istvánét, — a Mária ünnepeit. És így tovább. És feláll az országgyűlésen B. képviselő és nagy szellemesen (nagy tetszés nyilvánítás között) elmondja, hogy a protestánsok között is vannak szűz Máriák és nem szeretnék ha azok nem tiszteltetnének — tehát egygyel többet vagy kevesebbet tisztelnek, — meg kell tartani Mária ünnepeit. És feláll P. képviselő és elmondja, hogy ha az indítvány el nem fogadtatnék akkor a protestáns felfogás jutna érvényre azt pedig nem lehet megengedni. (NB. Ugyanazon képviselő úr egy óra mulva azt fogja indítványozni, hogy mivel van a képviselők között néhány izraelita a kiknek a vasárnap nem ünnep — ezekre való tekintetből vasárnap helyett tartsa a képviselőház szünnapnak a Szombatot.) És egynémely „párton kívüli lap“ felcsapja a jezsuita kalapot és belefúj a zoizimák trombitájába, hogy — azt mondja — én előttem az „anya“ név mindig „szent,“ — Mária is anya volt, — tehát, — meg kell tartani az ünnepeit felekezeti — együgyű, érzékenykedés nélkül. Es . . . az indítvány elfogadtatik.

Mi lehetetlen van ebben „Szent István“ napjának törvénybe igtatása után?

Tehát a képviselőház nemzeti ünnepnek nem talált alkalmasabb napot egy pápista szent, — Szent István napjánál! Egy hét mulva pedig arról tanácskoznak a minis-teriumban; hogy miként ünnepejük meg méltóképen a milleniumot, meg a pusztaszeri szerződés emlékezetét!! Ugyan minek? Ha István király sentsége a legnevezetesebb nemzeti momentum, akkor minek a millenium. Ha pedig a honalapítás meg alkotmányunk kezdete nagyobb fontosságú dolgok reánk nézve, mint az a kérdés: vajjon szent volt-e az első király vagy nem, — akkor minek ezt az utóbbit erőszakolni?

Most már tehát mi lesz?

Először is a római katolikusoknak nem lesz külön nemzeti ünnepük, mert ők ez után is tartani fogják Szent István napját a mint eddig tartották nem nemzeti, hanem egyházi ünnepnek. Másrészt nem római katolikusoknak se lesz nemzeti ünnepük, mert ők azt, hogy valaki szent-e vagy nem? nem tartják nemzeti, hanem egyházi kérdésnek; egyházi tekintetben pedig tiltakoznak a szentek ünneplése ellen.

Hogy mi mit tegyünk? Miképen értelmezi a ministerium a törvény végrehajtását és micsoda okos módját találják annak a mi egyházunk bölcssei? Az majd elválnak a jövőben. Ha csak az kívánatuk tőlünk, hogy munkaszünetet tartsunk, — azt eddig is megtevők a római katolikus atyafiakra való tekintetből. Imádkozunk-e az nap a „koronás királyért? Ezt máskor is megteesszük. Vagy rendes isteni tiszteletet tartsunk? Ebbe talán már nem avatkozik a törvényhozás! Ez már kényesebb dolog! Ugy tegyünk-e mint a mesebeli tót pap? „Ma szent István napja vágyunk... azért beszélni fogom a karunkudásról“ az az olyan formán prédikáljunk-e (mert misét még most talán nem kell tartanunk) hogy: ma egy szentnek az ünnepe van, mivel pedig mi az ilyen szentekben nem hiszünk, — tehát — beszéljünk másról. Es ha a hazafiság is lenne az a más, mégis komikus hatása, a cél méltóságához nem illő az

ilyen logikai bukfenec. Pedig ilyen formát kellene tenni, mert magáról az alkalom tárgyáról, a római egyház szentjeiről, csak nem prédikálhatunk prot. templomban.

Eszembe jut egy régi történet. Azon időben mikor meg volt parancsolva, hogy a császárért imádkozni kell, boldogult T. J. akkor m—i lelkész, az isteni tisztelet végzetével ilyen formán szólt: felsőbb helyről megjött a parancsolat, hogy ő felségeért Austria császárjáért imádkozni kell, imádkozunk tehát ilyenképen: és elmondta Vörösmarty Hymnussának első versét: „Isten segíts! királyok Istene stb.“ M. épen jelen volt főiskolai tanárnak úgy megtetszett ez az ötlet, hogy nem állhatta meg, hogy kezeit tapsolásra ne emelje.

Nem lehetne-e okos szép szóval felvilágosítanunk azon római kath. képviselőinket a kik a törvény czélatát komolyan veszik és rábirnunk őket, hogy hozzák helyre a mit elhibáztak és rendeljenek olyan nemzeti ünnepet a melynek ünneplésében mi is nyugodt lélekkel teljes hazafias buzgósággal részt vehetünk? T.

VEGYESEK.

— **Törvénytelen keresztelések.** A klerikális táborban nagy felháborodást keltett két törvénytelen keresztelési ügyben hozott ítélet. — Közzöljük e két ítéletet, annak bizonyosságul, hogy a törvény és miniszteri rendelet még sem lesz már valahára „írott malaszt“.

2491/kg. 1890. sz.

Kálniczky Endre ev. ref. lelkész, putnoki lakosnak Perjessy Endre róm. kath. lelkész szintén putnoki lakos ellen elkeresztelési kihágás miatt tett panasza.

Határozat.

Perjessy Endre róm. kath. lelkész, putnoki lakos a Pásztor István és neje szül. Takács (Ocskai) Erzsébet putnoki lakos szüléktől származó Pásztor Borbála elkeresztelése folytán elkövetett kihágásban vétkesnek kimondatik és köteleztetik nevezett kised keresztelési anyakönyvi kivonatának ezen hivatalhoz 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe alatt leendő beadására. Köteleztetik továbbá az ezen kihágás elkövetésének megtorlása czimén 25 frt azaz huszonöt forint pénzbírságnak és panaszkodó Kálniczky Endre kétszeri fuvar ésapidija czimén 8 frt azaz nyolcz frtnak, Özv. Lesko Istvánné putnoki lakos tanu egyszeriapidija és fuvardija czimén 3 frt azaz három forintnak, végre Juhász (Kopasz) Istvánné keleméri lakos tanuapidija czimén 50 krnak, összesen tehát 36 frt 50 krajczárnak 15 nap, különbeni végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére.

Ezen határozat felekkel írásban közöltetni rendeltetik.

Elmarasztalandó volt Perjessy Endre róm. kath. lelkész putnoki lakos a fenforgó keresztelési anyakönyvi kivonat kiadásában, a 25 frt pénzbírság és a 11 frt 50 krnyi költségekben azért, mivel a tárgyalás folyamán beigazoltatott az, hogy a nevezett kisedet nemcsak megkeresztelte, hanem el is temette, és az ezen tényeket igazoló anyakönyvi kivonatokat az 1890. évi 10086. sz. vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelet ellenére az illetékes lelkészhez megküldeni elmulasztotta.

Elmarasztalandó volt annyival is inkább, mivel a panaszló által az iratokhoz becsatolt két db. okmány által beigazoltatott az, hogy az elkeresztelt kised édes anyja csakugyan ev. református vallásu.

Kelt Tornallyán, 1891. jan. 19-én.

Szontagh, s. k. fő-szolgabíró (p. h.)

Ez ítélet ellen Perjessy plébános ur, ki a tárgyalásokon egyszerűen sem jelent meg, az alispánhoz felebbezett.

De még nagyobb megbotránkozást szült a következő miniszteri leirat:

6305/v. g. k. Magyar királyi belügyminiszter.

A szabad. kir. város közönségének

Komáromban.

A város tanácsának, 1890. évi július hó 7-én 16/k. szám alatt kelt II. foku ítéletének azon része, mely szerint a rendőrkapitány által hozott első foku ítélet helybenhagyásával: Molnár János komáromi lakos, róm. kath. apát-plébános a vezetése alatt álló róm. kath. lelkészi hivatal részéről megkeresztelt ev. ref. vallásu Hirán Erzsébet keresztelési bizonylatának 8 nap alatt az illetékes lelkészi hivatalhoz el nem küldése miatt, az 1890. évi 10086. sz. a. vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelet 1. és 4. pontjai alapján 50 frt, 15 nap és végrehajtás terhe alatt fizetendő és az 1878: évi V. t. c. 27. §-ban megjelölt czélokra fordítandó pénzbüntetésben, nem fizethet 5 napi elzárásban és a felmerülhető tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el: az elmarasztalt által közbevetett felebbezés folytán felülvizsgáltván ezen most idézett részében, indokainál fogva helyben hagyatik azzal, hogy a pénzbüntetés az 1887. évi VIII. törvenczikk 2. §-ában meghatározott czélokra fordítandó, megjegyztetvén, hogy az ítélet többi rendelkezése, a kihágási büntető eljárás alá nem tartozván, a kihágási bíróság által nem volt tárgyalható.

Miről a törvényhatóság az 1890. évi szeptember hó 29-én 22/k. sz. a. kelt jelentés csatolmányainak visszaküldése mellett további eljárás végett értesítettik.

Budapest, 1891. január hó 11-én.

A miniszter helyett: *Lukács György*, államtitkár.

— **Emlékünnep.** F. hó 6-án mult egy éve annak, hogy a Tiszakerület főpásztora és a rozsnói egyház lelkésze meghalt. E hó nyolczadikán, — a mely nap épen vasárnapra esett, — ülte meg a **rozsnói ág. h. ev. egyház** néh. Czékus István püspök halálának első évfordulóját; közgyűlést tartott, a melyen Dr. Marko Sándor egyházfelügyelő és Terray Gyula főesperes lelkész elnökle mellett az egyháztanács és számos egyháztag jelent meg, hogy e helyen is lerója a kegyeletnek adóját. A közgyűlésen lett elhelyezve a boldogult főpásztornak olajba festett arcképe, melyet Vajda Zsigmond fővárosi festőművész ecsetje örökített meg az egyház számára. A főgymnasium nagy termében volt felállítva az arckép, virágokkal ékesített állványon, innen tekintve le számos tisztelőire Tiszakerület boldogult főpásztora. Az arckép átadását Dr. Marko Sándor egyházfelügyelő teljesíté megemlékezve a megdicsőült egyházfőnek érdemeiről. Beszédében azon megrendítő csapást ecsetelte, a mely egy évvel előbb érte a rozsnói ev. egyházat, bemutatja s átadja arcképét azon óhajttással, hogy néhai Méltóságos és Főtisztelendő Czékus István tiszakerületi püspöknek emléke és képe intőleg, buzdítólag és bátorítólag hasson úgy a jelen, mint a jövő nemzedékre, dicső példájának követésére, erényeinek elsajátítására s az egyház javának előmozdítására. A közgyűlés közkívánatra e szép beszédet jegyzőkönyvébe iktattatni határozta.

— **Az apáczai ev. egyházban** a mult évben született 22 fiú, 27 leány = 49; konfirmáltatott 9 fiú, 11 leány = 20; úrvasorával élt 176 fi, 168 nő = 344; meghalt 27 fi, 23 nő = 50; az egyházközség lélekszáma: 664 fi, 700 nő = 1364. Az egyház „*Orgona alapja*“ mely 1889-ben keletkezett, 89 frt 19 kr.; legénytársasági alap 21 frt. — Az egyházközség hiveinek áldozatkésztségéről tesz tanúságot, hogy önkénytelen felajánlott egyházi pótdó kivevésével 374 frt. 27 kr. iskola adósságukat letörlesztették. — Egyesektől, kik az egyházközség kötelékén kívül állanak, különböző czélra 23 frt. 48 kr., az egyházközség tagjaitól pedig 52 frt. 78 kr. adományoztatott. Az egyházközség szegényei között 8 frt. 77 krt. osztott ki. — A templom karzatja szintén adakozás útján 23 frt. 98 kr. költséggel újra festetett. **Egyházi felügyelővé** —

miután ezen állásáról a tevékeny és áldozatkész **Rombauer Emil** brassói főrealisk. igazgató leköszönt, — **Debiczy Mihály** baróthi (Háromszékmegye) gyógyszerész, egyházunknak eddig is derék lelkes tagja lett megválasztva.

— **Az osztrolkai ev. egyház templomának jubiláris** alapjához újabb nagyobb adományokkal járultak: özv. **Szuchy Amália** 10 frt, **Szuchy Lajos** 5 frt, **Jamrich Pál** és **Balkó Anna** új házások 8 frt. Fogadják ez uton is az egyház köszönetét.

— **Warga Lajos** „*A kereszttyén egyház történelme*“ III. kötetének I. füzetét most küldi szét. — Egyházi irodalmunkban páratlanul álló ezen műre felhívjuk olvasóink nagybecsű figyelmét s a tudós tanárnak nagy gondnal dolgozott munkáját meleg pártfogásukba ajánljuk. — A külföldi rokontartalmu művek fölött az a megbecsülhetlen előnye van, hogy hazai egyháztörténelmünket is bőven felöleli. — Művének befejezéséig a szerző elfogad előfizetést: az első kötetre 3, — a másodikra 4, — s a most megkezdett harmadikra 3 forintjával. — Az előfizetési összegek szerzőhöz, Sárospatakra küldendők.

— **Lekészválasztás.** A **závadaí gyülekezet** (Nógrádm.) folyó hó 8-án választotta meg lelkészévé **Algöver Istvánt**. A kegyelemnek atyja vezérelje szolgáját s áldja meg működését.

— **Halálozás.** Az eperjesi ág. hitv. ev. theologiai testület mély fájdalommal jelenti szeretett és feledhetetlen tagjának **Kovács Ferencz** IV. éves hittanhallgatónak folyó hó 18-án reggel 1/2 2 óraker, hosszas szenvedés után, élete 23. évében történt gyászos elhunytát. Teme-tése f. h. 20-án d. u. 3 óraker volt. Nyugodjék békében.

PÁLYÁZATOK

A selmeczbányai evang. kerületi államilag segélyezett lyceumban egy classica-philologiai tanszék betöltendő. Évi fizetés rendes tanárnál 1000 frt, 50 frtnyi 5-öd évi pótlékkal, lakáspénzül 150 frt, helyettesnél lakáspénzzel együtt 900 frt. A kinevezés joga a kerületi isk. tanács és kerületi elnökség felterjesztésére a nagymt. vallás s közoktatásügyi minister urat illeti. A tanszék a jövő tanév elején lesz elfoglalandó. Az állomást elnyerni óhajtok, kik csak ágost. ev. hitvallásnak lehetnek, kérvényöket, bizonyítványaikat végzett tanulmányaikról, képesítésükről és eddigi alkalmaztatásukról f. évi április 10-ig az evang. lyceum igazgatóságához Selmeczbányára küldjék.

Selmeczbányán, 1891. febr. 12.

Farbaky István, lyceumi felügyelő.

A körmőczbányai ág. h. ev. gyülekezet segédlelkészt és hittanárt keres, kinek kötelessége minden vasár- és ünnepnapon felváltva németül, illetőleg magyarul és tótul prédikálni, a főrealiskolában heti 6—8 órában vallást tanítani és a lelkészt a lelkészi teendőknél segíteni, illetőleg helyettesíteni.

Javadalmazása: 500 frt utólagos havi részletekben, tandíjból és stólákból 50—60 frt, butorozott szoba és 12 méter kemény tüzelő fa.

A gyülekezet próbaszónoklatot kíván; az utiköltséget megtéríti.

A jelentkezések márcz. 15-ig a lelkészi hivatalhoz intézendők. Az állomásnak még Husvét előtti elfoglalása igen kívánatos.

Körmőczbánya, 1891. febr. 15.

Raab Károly, lelkész-esperes.

Az albertii ág. hitv. ev. egyház segédlelkészi állomásra pályázatot hirdet. Díjazás: 150 frt, szállás és teljes ellátás. Jelentkezés az alólírothoz intézendő.

Alberti-Irsa (pestmegye) 1891. február 12.

Kiss Endre, ev. lelkész.